

Leszkay András bácsi Moha-meséje

Utazás Pestre

Egy nyári délután öt kistörpe kapaszkodott föl a törpeházi hegyoldalra. Egyikük én voltam. Földigszakáll bácsi még este üzent értünk. Már délben felpöfögött hozzá budapesti barátjának, a csillagász Gida bácsinak a gépkocsija. Gida bácsi nagyon szeretett elbeszélgetni, eltréfálgatni a kistörpékkal.

Legelől a kis vasgyúró, Rezeda haladt, és folytonosan hátrafordult, a mögötte fújtató kövér Szuszi Muszira mordulva: „Ne kapaszkodj belém!” „Miért ne? Jut a te erődből énnekem is!” De Szuszi Muszinak meg időnként hátra kellett csapkodnia, a mögötte lépegető vékonyka Pojácá ugyanis nem bírta megállni, hogy ne csípjen egyet-egyét az előtte dudorodó Szuszi Muszi ... részén. De Pojácának is volt része hátulról fenyegető bajban, mert a mögötte haladó, jól tanuló, példás viselkedésű Kis Gomba példás egyenletességgel haladva a megálló Pojácának keményen a sarkára lépett; könnyen tehetette, mert mögötte én lépegettem.

Akkoriban nagyon igyekeztem kifogástalanul viselkedni, és büszke voltam rá, hogy bennem senki sem találna hibát.

Földigszakáll bácsi és Gida bácsi a teraszon fekvőszékben beszélgetett. De Gida bácsi felugrott, és fürgén elénk szaladt. Bár én csak kistörpe voltam, ő meg tudós csillagász, mégis mindig az jutott az eszembe, ha megláttam, meg kellene simogatnom, Gida bácsi ugyanis nemcsak a nevével meg az ugrádozásával, hanem az egész külsejével is kecskére emlékeztetett. Hófehér vászonruhája, hegyes kis fehér szakáll, égnek álló hófehér haja, alacsony, vékony termete mind hozzájárult, hogy olyan legyen, mint valami kedves, bohókás kis-kecske emberi alakban. Megsimogatás helyett persze tisztelettel kezelt fogtam vele, mert mindig mindnyájunkkal élénken kezelt rázott, és figyelmesen hallgattam alacsony termetére célzó szavait. „Én is törpe vagyok, látjátok? De nemcsak mert kicsi vagyok, hanem azért is, mert a ti Földigszakáll bácsitok olyan nagy

tudós, hogy mellette még én is törpének számítok.”

Földigszakáll bácsi elpirult ugyan örömeiben, de Gida bácsi égnek álló hajzatára célozva tréfálkozott: „Én csak bolygó vagyok, te viszont üstökös!” Nevettünk egy nagyot, átvettük tőle a süteménnyel megrakott tányérkákat, s mialatt eszegettünk, Gida bácsi így folytatta a beszédet: „Hát aztán jók vagytok-e?”

Rezeda – éppen Rezeda, a legrosszalkodóbb kis törpe – mélységes komolysággal kijelentette: „Én nagyon jó vagyok!” Bosszantott a szemtelensége, és megjegyeztem: „De még milyen jó! Még azt sem engedted meg, hogy Szuszi Muszi beléd kapaszkodjék!” Gida bácsi magasra rántotta hosszú fehér szemöldökét, és Pojácára nézett: „Hát te jó vagy?” Nem bírtam megállni, hogy ki ne mondjam: „És a csipkedés?” Gida bácsi hófehér szempillája most már rám rebhent. Mosolyogva vizsgált egy pillanatig – aztán másról kezdett beszélni.

Alkonyatkor pedig, amikor hazafelé készülődtünk, ezt mondta: „Hát, gyerekek, a jövő hétfőn megint kijövök Földigszakáll barátomhoz, és másnap ő is bejön velem együtt egy napra Budapestre. Hétfőn délután megint gyertek fel ide, és eldöntjük, melyikőtök jön velem az automobilon. Azt szeretném bevinni, aki a jövő hétfőig egyetlen egyszer sem rosszalkodik.” Kis Gomba ezt kérdezte: „És ha senki sem rosszalkodik addig?” Pojácá meg ezt: „Vagy ha mindenki rosszalkodik addig?” Gida bácsi nevetett: „Micsoda előre látás! Akkor majd sorshúzással döntjük el, hogy ki jön.”

Még ki sem léptünk Földigszakáll bácsi házából, már gondban főtt a fejem. Felháborított a lehetőség, hogy a véletlen döntse el, a rosszalkodó Rezeda utazik-e automobilon Budapestre, vagy pedig én, a kifogástalan viselkedésű, jó gyerek. De már kedden délelőtt – másnap – enyhült valamelyest az aggodalmam. Az erdőben, a patak közelében csatangoltam, és megpillantva egy nagy csiperkegombát, lekuksoltam elébe, hogy vigyázva, szárával együtt emeljem ki a földből. Amint

ott kuksoltam, egyszerre csak beszédet hallottam, és örömmel ismerem rá Rezeda hangjára. Tüstént az jutott eszembe: Bárcsak elkövetne valami rosszaságot! Annyival is biztosabb lenne, hogy én gépkocsizom Budapestre.

Rezeda fenyegető hangon ezt mondta: „Na, csakhogy elcsíptelek végre!” Odakukucskáltam. Osztálytársunk, Gyarmati Jancsi csatangolt fel idáig a völgybeli falucskából. Kosár a karján, gombát szedegetett. Rezeda folytatta: „Hallom, hogy azt beszéled a faluban, erősebb vagy, mint én!” Jancsi hangján félelem hallatszott: „Én... csak azt mondtam, azt hiszem, hogy erősebb vagyok!” Rezeda rákiáltott: „Az mindegy! Most mindjárt megtudod, hogy ki az erősebb!” Szétterpesztett ujjakkal közeledett Jancsihoz, Jancsi meg hátrált: „Énnekem most nem szabad birkóznom! Én most gombát szedek!” Minthogy Rezeda mégsem állt meg, Jancsi futni kezdett a patak felé. Át akart menekülni rajta a kiálló köveken, de billenő kőre lépett, beleesett a vízbe, a kosár meg kiborult, és vitte a patak a sok szép csiperkegombát.

Most már azt néztem, hogyan menjek el onnan mielőbb. Meg ne tudja Rezeda, hogy láttam a rosszaságát. Felkészülhet akkor a védekezésre menetséggel, hazugsággal! De eszembe jutott egyéb is. Ha csak én tudom, mit tett, letagadhatja. Bizony, el kell ezt mondanom frissiben Szuszi Muszinak is, Pojácának is, Kis Gombának is. Ők majd megkérdezik Gyarmati Jancsit, igaz-e? Csakis így érem el, hogy Rezeda kiessék a versenyből. Siettem hát sorban mind a háromhoz, és arra figyelmeztettem őket, el ne mondják Rezedának, hogy tudjuk, mit cselekedett!

Minthogy a véletlen megismertette velem a leskelődés előnyeit, megmaradtam mellette. Eszembe jutott, hogy a hegyoldal egy pontjáról belátni Szuszi Musziék udvarába.

Amikor másnap délelőtt lement az édesanyja a völgybeli falucskába, magamhoz vettem Gyopár bá-

tyám színházi látcsövét, és felmász-
tam a hegyoldalra. Tudtam, hogy
Szuszi Muszinak ilyenkor ott kell
maradnia, vigyáznia kell kistestvére-
re. Szuszi Muszi egy ideig az udva-
ron csellengett, majd egyre köze-
lebb oldalgott a hegyoldalba vágott
pincéjükhöz. Akkor eltűnt a szemem
elől. De örömmel gondoltam: tor-
koskodik. Egyszerre csak újból
megjelent az udvaron. De akkor már
egy tejfölös köcsögöt tartott a háta
mögött, nehogy meglássák az utcá-
ról. A kecskeoldalhoz ment vele –
ide már jól beláttam –, a kecske alá
tartotta a köcsögöt, és fejt bele egy
kis tejet. Amikor dugdosva visszavit-
te a pincébe, biztos voltam benne,
hogy a megivott tejfölt pótolta. Már
siettem is Rezedához, Pojácához
meg Kis Gombához – a távcsőről
persze hallgattam.

A csütörtök aggodalommal telt
el. Hiába lestem Pojácát is, Kis
Gombát is, nem követtek el rossza-
ságot.

Pénteken reggel leküldött édes-
anyám a völgybeli falucska vegyes-
kereskedésébe. Amint lépegettem
lefelé, az erdőszéli úton megpillan-
tottam Pojácát. Vagy száz lépéssel
ment előttem, az ő nyakában is
tarisznya volt. Gyorsan beosontam
az erdőbe, és a bokrok között ha-
ladva, szemmel tartottam. Egyszer
csak letért az útról, beszaladt az
erdőszéli borsóföldbe. Állt ott egy
madárijesztő. Annak a kalapját a
maga fejére csapta, lebernyegét a
vállára borította, a szalmabábút
kihúzta a földből, és maga állt a
helyébe. Amikor megértettem, mi
célből tette ezt, már meg is történt a
rosszaság. Két törpeházi kislány,
Lila Cica és Füvecske lépegetett
fölfelé a faluból, és amikor a madár-
ijesztő, vagyis Pojácá elé értek, a
madárijesztő, vagyis Pojácá rájuk
süvöltött: „Háááááá!”, meglendítette
a karját, és feléjük ugrott. Hú, mint a
földomlás, úgy potyogtak a kislá-
nyok kezéből a szatyrok, csomagok,
ők meg rohantak Törpeháza felé.
Pojácá most már utánuk kiáltozott:
„Álljatok meg, ti kis buták! Álljatok
meg, én vagyok!”

No, hogy ő volt az, megtudta tő-
lem egy óra múlva Rezeda, Szuszi
Muszi és Kis Gomba. Biztattam is
őket: „Megkérdezhetitek Lila Cicát
és Füvecskét is!”

A szombat és a vasárnap megint
aggodalomban telt el. A jól tanuló,
példás magaviseletű Gombát hiába
lesegettem. Hétfőn reggel megint
megpillantottam a két fedeles kan-
nával. Minden reggel ivóvizet vitt a

jó vizű törpeházi kútról az erdő mé-
lyén lakó Csengettyűs néninek.
Gondoltam – de már szinte remény
nélkül –, utána lopakodom egyszer
ilyenkor is. Íme, amikor Csengettyűs
néni háza közelében a patak fölött
átvezető hidacska-hoz ért, az egyik
kannát letette a víz mellé, a másik-
kal meg – óriási bámulatomra –
merített a patak vizéből. Aztán meg-
töltötte patakvízzel a másik kannát
is. Egyrészt felháborodva, másrészt
örvendezve értettem meg, mit talált
ki, hogy ne kelljen hosszú úton ci-
pelnie a két teli kannát. A jó ivóvíz-
ből csak egy keveset engedett belé-
jük. A többi itt meríti hozzá.

Félóra múlva megtudta ezt Re-
zeda, Szuszi Muszi, meg Pojácá is.
Végre nyugodt voltam. Most már
egészen bizonyos, hogy nem lesz
sorsolás. Én megyek gépkocsival
Budapestre!

Eleinte úgy ment minden, mint a
karikacsapás. Gida bácsi Re-
zedához fordult: „Kövéttél el rossza-
ságot a héten?” „Egyszer sem!”
Megszólaltam: „És Gyarmati Jan-
csi?” Rezeda elvörösödött, a többiek
meg nevettek rajta, hallották már az
esetet Jancsitol is.

Szuszi Muszi is ezt felelte Gida
bácsi kérdésére: „Egyszer sel!”
Megszólaltam: „A tejföl meg a kecs-
ke?” Nagy nevetés. Szuszi Muszi
elvörösödött, Gida bácsi meg Pojá-
cához fordult: „És te?” „Egyszer
sem!” Megszólaltam: „És a madár-
ijesztő?” Megint kitört a nevetés, Kis
Gombára már, amikor ő is azt felel-
te: „Egyszer sem!”, felháborodva
reccsentettem rá: „És patakvizet
itadni Csengettyűs néniel, de be-
zsebelmi a dicséretet, az semmi?”
Lángba borult az ő arca is, de most
senki sem nevetett. Aztán élénken
megszólalt Gida bácsi: „Hát akkor
úgy látszik, hogy mind a négyen

követtek el egy-egy rosszaságot,
tehát sorshúzás által kell eldönteni,
melyikőtök jön Budapestre. Az asz-
talkához sietett, négyrétre vágott
egy papírlapot: „Ezekre ráírom a
neveteket, és húzunk!”

Ekkor még azt hittem, téved va-
lamiben, és zavartan megszólaltam:
„De Gida bácsi! Nem kell sorsolni!
Hiszen van olyan köztünk, aki nem
volt rossz! Én vagyok az!”

Már firkantgatott a papírlapokra,
de most csodálkozva feltekintett:
„Te? Aki olyan rengeteg rosszasá-
got kövéttél el, hogy ha nem volnék
csillagász, ki se tudnám számítani,
mennyit? – Négy társad van, mind-
egyiküknek a rosszalkodását el-
mondta a másik háromnak: az
tizenkét rosszaság. Elmondta most
a négy rosszalkodást énnekem is,
de Földigszakáll bácsi is hallotta, ez
újabb nyolc rosszaság, összesen
tehát hússzor kövéttél el rosszasá-
got! Te aztán igazán nem jöhetsz
Budapestre!”

Most már én éreztem, hogy vö-
rösödöm. De most már nem az
elmaradó budapesti út bántott, ha-
nem a szégyen, hogy kicsinyes,
leskelődő, pletykáló voltam.

Gida bácsi elém tartotta a szal-
makalapját: „Te húzd ki annak a
nevét, aki Budapestre jön!” Csodál-
kozva olvastam a kihúzott cédulán:
„Mind az öten!”

Másnap este a Halászbástyán,
mialatt társaim Földigszakáll bácsi-
val a kivilágított várost nézték, oda-
somfordáltam a hátrább álló Gida
bácsihoz: „Gida bácsi! Hát mi mást
tehettem volna? Mert hiszen véde-
kezniem kellett a sorsolás ellen!”
Vállamra tette a kezét: „Láthatod,
hogy nem kellett! De ha kellett volna
is! Hát ért annyit ez a budapesti
utazás, hogy pletykássá süllyedj?”

Átéreztem szavai igazságát, de
még vitatkoztam: „Akkor hát sosem
szabad beszélni mások rosszaságá-
ról?” Szigorú lett az arca: „Mindig
kell beszélni róla. De csakis azzal,
aki elkövette! Tudod, Mohácska, ha
mindig akadna egy kistörpe, aki
odamegy a rosszalkodóhoz, és
négy szemközt így szól hozzá:
Mindnyájunk érdekében követelem,
hogy jó légy! – akkor bámulatosan
rövid idő alatt...”. Ekkor azonban
abbahagyta, mert odaszaladt hoz-
zánk a négy kistörpe: „Hajó jön,
lampionos hajó! Tessék megnézni,
Gida bácsi! Ő meg elmosolyodott,
fürgén odament velük a kőkoriához,
és nem fejezte be a mondatát. Bi-
zonyára tudta, hogy én így is meg-
értem.